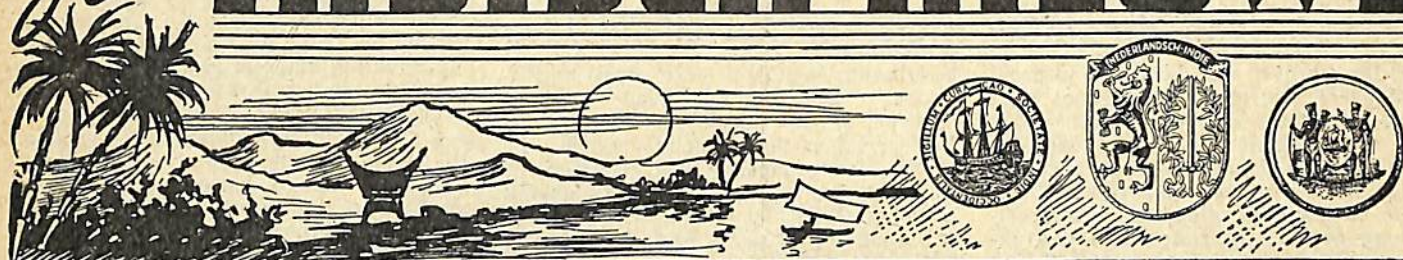

Het INDISCH NIEUWS

ALGEMEEN VOORLICHTINGS ORGAAN GEWIJD AAN DE OVERZEESCHE GEBIEDSDEELLEN

N.V. „HET INDISCH NIEUWS”

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur: L. F. T i j m s t r a

Bureau Red. en Admin.: Noordeinde 29, 's-Gravenhage, Tel. 112884, Giro 85369, Abonnementsprijs: p.kw. f 4.—, p. Nr. f 0.25

„Documents Humains”

In de jaren vóór den oorlog nam het aantal nieuwe boeken met betrekking tot Nederl.-Indië in ons land snel toe. Afgezien van de Indische romans, welke in dien tijd op de Nederlandsche boekenmarkt verschenen, droegen verreweg de meeste van deze boeken een sterk informatorisch karakter. De schrijvers ervan wenschten om zoo te zeggen Indië te maken tot „een open boek” voor het Nederlandsche publiek, dat tot op dien tijd voor Indië nooit zoo heel veel belangstelling aan den dag had gelegd. Het Indische leven in al zijn schakeeringen vond men in deze boeken uitgebeeld. Zij hebben nu min of meer historische waarde gekregen.....

In de jaren der bezitting stond uiteraard de productie van „Indische boeken” stil, maar nauwelijks was de gehate Deutsche vijand uit ons land verdwenen, of in de etalages van onze boekverkoopers verscheen de eene Indische uitgave na de andere. Aanvankelijk waren het brochures met een zuiver politieke inhoud, vlugschriften, waarin de politiek van dr. Van Mook werd aangevallen en een hoogst enkele keer ook wel verdedigd werd, hetgeen in den regel weer de uitgave van nieuwe brochures uitlokte waarin die verdediging zoodanig werd uiteengerafeld, dat er niets meer van over bleef.

Na dien stortvloed van brochures, die nog altijd een beetje nadruppelt, — dat brengen de huidige omstandigheden nu eenmaal mee —, zijn op onze boekenmarkt Indische werken verschenen in meer omvangrijken vorm, zonder een vooropgestelde of domineerende politieke tendenz. Deze boeken zijn te beschouwen als een „document humain”, omdat er in getuigd wordt van het lijden en van den strijd van onze landgenooten in de jaren waarin het Japansche beest in Indië oppermachtig was. Deze boeken zijn vaak aangrijpend in het sobere relaas van doorgestane ellende en van betoonden heldenmoed. Voor een tweetal van deze

werken vragen wij hier bijzondere aandacht.¹⁾

Het boek van mr. Elias is voortreffelijk geschreven. Zijn stijl is sterk suggestief; hij is gevoelig, maar nooit overgevoelig en hij weet een stemming op te roepen, waarin de lezer wordt opgenomen, zoodat hij voor alle indrukken van den auteur in ruime mate ontvankelijk wordt. Het is een aangrijpend boek, aangrijpend door zijn oprechtheid, door de kracht van het woord en door het direct contact tusschen schrijver en lezer. Het heeft in het geheel niet geleden onder de buitengewoon moeilijke omstandigheden, waaronder het geschreven werd. Het is, zonder voorbehoud, het meest touchante boek, het beste werk, dat over Indië gedurende de Japansche bezettingsjaren is verschenen.

Dit boek is een getuigenis en een aanklacht tevens. Een „J'accuse” al heeft de schrijver dit nergens speciaal doen uitkomen. Niet hij beschuldigt, maar de naakte feiten, welke hij ons voor oogen stelt, spreken de aanklacht uit. Een verstandig beleid, een krachtig gezag zouden veel ellende hebben voorkomen.

Blijkens een notitie op de laatste bladzijde van het 244 pagina's tellende werk, werd het geschreven in de jaren tusschen 3 Maart 1942 en 3 Maart 1946; het werd in Bandoeng begonnen en er werd verder aan gewerkt in Tjimahi, in Madjalaja, in Batavia en op de „Nieuw Amsterdam” op weg van Java naar Holland, waar, in Rotterdam, in Deventer en in Amsterdam het manuscript werd voltooid. Het resultaat van deze werkwijze zou fragmentarisch hebben kunnen zijn, het tegendeel is waar. Er zijn hoofdstukken, die zoo direct tot den lezer spreken, dat hij de ervaringen als het ware meeleeft, welke erin beschreven worden. Wanneer hij schrijft over de interne-

¹⁾ „Indië onder Japanschen hiel”, door mr. W. H. J. Elias. Uitgeverij W. van Hoeve, Deventer, 1936.

„Tot betere dagen”, door Chr. B. Droste. C. V. Allert de Lange, Amsterdam, 1946.

ringskampen en over de gevangnissen der Japanners, dan is er geen sprake van dat hij speculeert op den zucht naar sensatie. Hij geeft de waarheid, naakt en onverbiddeijk. „De zin van het lijden” heeft hij een ander hoofdstuk genoemd, waarin hij stilstaat bij wat er innerlijk in den mensch wakker is geworden onder de afschuwelijke uitingen van het Japansche sadisme, waarvan wij op zoovele plaatsen in dit overtuigende boek de zoo vaak weezinwekkende voorbeelden vinden, zoodat men zich weleens afvraagt hoe het mogelijk is, dat onze landgenooten deze ellende, dit schier ondragelijke lijden, hebben kunnen overleven. Wie het overleefde, putte kracht uit het vertrouwen in de uiteindelijke nederlaag van den gehaten vijand, waarop „de bevrijding” zou volgen. Welk een bittere ontgoocheling! Er zijn nog duizenden menschen voor wie zelfs op dit oogenblik de bevrijding nog steeds niet gekomen is. Hoe kan dr. Van Mook, hoe kan onze regeering dit verantwoorden? De schrijver stelt de vraag niet. Hij getuigt.

Gruwelijk door zijn soberheid is dit boek. De uitgever vertelt, dat het „manuscript”, eenige honderden smoezelige velletjes papier, tusschen twee stukjes karton, met een touwtje bijeengehouden, door den schrijver op het lichaam werd gedragen. Soms vond het een schuilplaats onder een hoop vuil of tusschen de bamboespanten van een kampbarak. Zoo wist het zich drie jaren verborgen te houden voor het steeds speurende oog van den Japanner. De vijand heeft het niet kunnen ontdekken en aan dit feit danken wij een beschrijving van het leven en lijden van onze landgenooten in Indië onder Japanschen hiel, die hier en daar als het ware heet van de naald is en daardoor zoo aangrijpend tot den lezer spreekt. De Japanners hebben de meest mogelijke onverschilligheid betoond tegenover de algemeen geldende normen van menscheijkheid en hun brutale inbreuken daarop werden slechts overtroffen door de schaamteloosheid, waarmede zij hun schanddaden ten uitvoer legden. Dit stelt de schrijver vast en hij staaft zijn bewering met een reeks van feiten.

En de lezer vraagt zich af hoe het dan toch mogelijk kan zijn, dat onze regeering onderhandelt met een man, die de „onafhankelijkheid” van zijn „republiek” (Slot, zie pag. 2 onderaan)

van de „Indonesiërs“ op het eiland Java

De schrijver van dit artikel wenscht allereerst zijn standpunt tegenover het volk van Java klaar te maken.

Hij verklaart zich vriend van den inlander en staat welwillend tegenover het streven naar onafhankelijkheid, dat de intellectueele groep van die bevolking bezielt. Hij ziet daarin een natuurlijk en gezond verschijnsel, op zichzelf onmisbaar om eenmaal tot het beoogde doel te kunnen komen.

Hij is evenwel oprecht de overtuiging toegedaan, dat de inlandsche bevolking met en door het thans verlenen van „onafhankelijkheid“ zijn „vrijheid“ zou verliezen en dat het werkelijke belang van deze bevolking enkel en alleen gediend kan worden met een bestuur onder effectief blank toezicht dat het volk en zijn elite gaandeweg tot zelfbestuur en onafhankelijkheid kan opvoeden.

Hij ontkent verder ten stelligste, dat de „Indonesiërs“ uitsluitende rechten op het eiland Java zouden kunnen laten gelden.

Deze beide stellingen hoopt hij in de hieronder volgende regelen te staven.

Wil men zich een eenigszins duidelijk beeld maken van de belangen en rechten van de partijen, welke in Java tegenover elkaar staan, dan moet men zich eerst terdege indenken

1e. in den aard van de maatschappij welke aldaar bestaat en

2e. in de wordingsgeschiedenis van Java.

Wat 't eerste betreft, hebben we te maken met een samenleving geschoeid op zuiver Aziatische gewoonten en levensbeschouwing, welke voor het openbare leven toestanden met zich brengen waaraan de blanke maatschappij althans in belangrijke mate ontgroeid is. In het

Aziatische openbare leven worden corruptie, misappropriatie van publieke fondsen en machtsmisbruik door overheidspersonen stilzwijgend geduld. Er wordt weinig aanstoot aan genomen. Er heerscht daar vrijwel volslagen gebrek aan mededoogen met de zwakkeren, die in beginsel geen kans hebben op onpartijdige rechtspraak. Deze toestand heeft duizenden van jaren geduurd en is zoodanig ingeburgerd, dat alle lagen der samenleving zich daaraan hebben gewend en aangepast. De onderdrukte weet dat hij zelf in de plaats van den onderdrukker evenzoo handelen zou en vindt dien toestand normaal. Als gevolg daarvan is van die, zeer groote, klasse van menschen geen georganiseerde reactie tegen onderdrukking en afpersing te verwachten.

Deze toestand heerscht in Azië zelfs onder het meest beschaafde volk, de Chineezers. Zelfs in het thans nieuwe China heerscht, volgens betrouwbare Amerikaanse correspondentie, corruptie als vooren en heeft geen regeeringsdaad of transactie van beteekenis plaats zonder „squeeze“. Dit wil volstrekt niet zeggen dat er in de Aziatische samenleving individuen zouden ontbreken, die daarboven verheven zijn, evenmin als dat er in het blanke publieke leven individuen zouden ontbreken die haar tot schande en schade strekken, maar de verhoudingen zijn ruwweg omgekeerd. Wat in Azië oogluikend gangbaar wordt geacht, wordt in de blanke maatschappij verworpen en strafbaar gesteld. Daarin is 't verschil gelegen.

Men mag hieruit allerminst de conclusie trekken, dat b.v. de Chineezers een moreel achterlijk volk zouden zijn. Het betreft zuiver een kijk op het leven, die van de onze afwijkt. De Chinees bepaalt zijn loyaliteit tot zijn familie en zijn voorzaten tegenover welke hij zich voor

verhaalt, dat in de eerste plaats voor zijn gezin bestemd was, maar het verdient, dat het geheele Nederlandsche lezerspubliek van den inhoud kennis neemt. Het boek werd oorspronkelijk in het Engelsch geschreven en beleefde bij zijn Londenschen uitgever reeds een tweeden druk. Een bijzondere aantrekkelijkheid van dit boek vormt het element van het zeemansleven.

Tenslotte noemen wij nog als nieuwe uitgave: „Het geestesleven der volken van Indonesië“ door J. de Jong, nr. 3 in de serie „Handleidingen voor de kennis van Indonesië“, die onder den verzameltitel „Insulinde“ bij J. B. Wolters in Groningen het licht ziet. Dit is een zeer welkome uitgave, die wij vooral in handen wenschen van allen, die vroeg of laat naar Indië zullen gaan om daar te arbeiden onder de inheemsche bevolking. Kennis van het geestesleven der volken temidden waarvan men werkt, is van het allergrootste belang. Voor een goede wederzijdsche waardeering tusschen blank en bruin vormt deze kennis een eerste voorwaarde.

de instandhouding en het aanzien van zijn familie verantwoordelijk acht. Het Staatsbestuur komt en gaat voor hem, maar zijn familie moet blijven bestaan om het Chineesche volk te laten voortbestaan. De familie is voor hem hoofdzaak, ja, alles, de Staat bijzaak, of van geen belang. Dit verklaart het paradoxale feit dat de man, die „zeer losjes“ omgaat met publieke fondsen, in zijn eigen zaken tegenover derden den hoogsten vorm van eerlijkheid betracht. Met hem zijn geen geschreven overeenkomsten van noode. Hij zal het gesproken eens gegeven woord tot in de uiterste consequenties naleven en mag op zijn beurt in dat opzicht aan vele blanke broeders ten voorbeeld worden gesteld.

Zoo is het ook, zij eenigszins gewijzigd, in de Inlandsche samenleving op Java. Er bestaan daar een groot aantal regentenfamilies en zoogenaamde „mennaks“ (edelen) aan wie een hooge mate van beschaving en verfijning van manieren onmogelijk ontzegd zou kunnen worden. Deze menschen zijn in 't gewone leven even eerlijk als wie ook. Toch hebben velen van hen te allen tijde met vorstelijke zwier over publieke opbrengsten beschikt die, ongebreideld, zeer ver zou kunnen voeren, ten koste van den „kleinen man“.

Wil men de ware belangen van de Javasche bevolking leeren beoordeelen dan moet men zich steeds dit feit voor oogen houden. Hoezeer ook de personen die voor dit volk onafhankelijkheid wenschen, zelve boven verdenking mogen staan van het voornemen te koesteren anders dan ten voordeele van die bevolking te regeren, **hun aantal is te klein**, en overal waar ze hun macht moeten delegeren en niet voortdurend kunnen toezien op de uitoefening van de gedelegeerde functie, zal daarom steeds misbruik te verwachten zijn ten koste van den kleinen man, d.w.z. van ongeveer 95% van de bevolking. De kleinen, die het voorwerp van onderdrukking zouden worden (en thans reeds zijn) hebben niet de geringste kans zich tegen de onderdrukkers te organiseren. Deze zijn daarentegen wél georganiseerd en onder in dat opzicht competente leiding en bovendien door den voormaligen bezetter bewapend. Hun belang kan uitsluitend gediend worden door hun werkelijke macht zoover mogelijk uit te breiden en zoolang mogelijk in stand te houden. Hieraan zou alleen een einde gemaakt kunnen worden als de zelf uitgeroepen republikeinsche regeering in staat zou blijken hen te ontwapenen. 't Is in hooge mate onwaarschijnlijk dat dit door het ongeoeffende en onder volslagen onervaren leiding staande Indonesische „leger“ tot een goed einde gebracht zou worden. Als de macht van extremisten en terroristen niet met één zwaren slag verpletterd wordt, kan die strijd uitloopen op een langdurige bloedige en economisch desastreuse guerilla. Zulk een slag kan alleen door een volledig samengestelde, goed bewapende en gedisciplineerde macht onder uitstekende leiding worden toegebracht, en is niet het werk van liefhebbers in het genot van snorkende titels.

Als dus thans aan Java onafhankelijkheid zou worden verleend, dan zou haar regeering óf een accoord met de terroristen moeten aangaan, óf daarmee den strijd aanbinden. In elk dezer beide gevallen zal de bevolking van Java het kind van de rekening zijn. Daaraan valt niet

(Slot van pag. 1)

uit de klauwen van dit Japansche beest wel heeft willen aanvaarden? Neen, een politieke tendenz heeft dit boek niet. Maar de lectuur ervan brengt den lezer er toe scherpe conclusies te trekken.

Het boek van Chr. B. Droste heeft zijn titel: „Tot betere dagen.....“ ontleend aan het historische Bandoeng-radiowoord van 7 Maart 1942: „Wij gaan nu uit de lucht. Lang leve de Koningin! Tot betere dagen!“ In dit boek is vooral treffend de beschrijving van de wijze waarop de oorlog Java is genaderd. Het heeft daardoor bijzondere historische waarde gekregen, maar het is toch ook, als het boek van mr. Elias, een „document human“ door de wijze, waarop het vertelt van de angsten en smarten van hen, die door het geweld van den Pacific-strijd werden getroffen. De schrijver was in regeeringsdienst loods in Tandjong Priok. Hij werd gedwongen naar Australië te gaan en door zijn beroep had hij gedurende den oorlog veel contact met Nederlandsche zeelieden.

Het is een eenvoudig en persoonlijk

te ontkomen. Zij, die in dezen te beslissen hebben, dienen zich daar terdege reken-schap van te geven en te bedenken, dat men Aziatische toestanden en denkwijzen niet uit een zuiver blanke bril kan zien en beoordeelen. Wij moeten uitmaken wat hier het belang is van het grootste aantal. Dit ligt niet in onafhankelijkheid, verleend lang voor het kader daarvoor bestaat en zeker vóórdat bij die bevolking de wensch naar die onafhankelijkheid is ontstaan. Die bevolking heeft thans geen politieke meening en leeft zuiver in de zorg voor het materiele bestaan. In 't algemeen is de bevolking van Java rustig, ordelievend, vriendelijk, behulpzaam en vreedzaam. Maar krijgshaftig zijn ze in 't geheel niet en zijn daarom de gemakkelijke slachtoffers van intimidatie door gewapenden die hun heldenmoed voornamelijk toonen

vanuit hinderlagen tegenover weerloozen. Ze zouden wel in staat zijn een oordeel uit te spreken vóór of tegen onafhanke-lijkheid, maar dit oordeel zoude alleen waarde hebben wanneer de inlander werkelijk overtuigd kon worden dat hij zonder bedreiging door terroristen of dwang van de zijde van dessahoofden in streng geheim zijn stem zou kunnen uitbrengen. Voor zulk een referendum ontbreekt thans elke reële basis.

Op politiek gebied heeft de Javasche bevolking, zooals gezegd, geen meening hoegenaamd en 't is eenvoudig belache-lijk te spreken over partijen die plotseling op last van de republikeinsche regeering gevormd zouden zijn en waarvan de doorsnee inlander niets zou begrijpen. Deze politieke partijen kunnen alleen be-staan in den zeer beperkten kring van

„intellectueelen” welke lang niet allen van „intellect” voorzien zijn. De massa's van het volk zijn in vele opzichten nog onmondig, bijna kinderen, die nog moe-ten worden onderwezen, opgevoed en welvarend gemaakt, welke desiderata urgent zijn, maar een reeks van pro-blemen met zich brengen, die niet in een handomdraaien door 't uitvaardigen van „ukases” opgelost kunnen worden.

De zoo wenschelijke emancipatie van deze bevolking en evenzeer van de elite die ze in hun onafhankelijkheid besturen zal, kan niet anders dan van den grond af geleidelijk plaats vinden en er zal ten-minste een generatie mede gemoeid zijn. Elke overhaasting van dit proces zal voor het geheele volk zijn eigen straf met zich medeslepen.

(Wordt vervolgd)

Hollandsch zeemanschap overwint orkaan

„De „M-2”, de zoojuist uit Australië aangekomen dubbelschroef zeelichter van den Dienst van Scheepvaart, heeft een voorspoedige reis gehad.....”

Dit was het bericht, dat wij dezer dagen publiceerden, voordat we wisten, dat het scheepje na vertrek uit Melbourne dagenlang had geworsteld tegen een typhoon, waartegen zelfs een nabij vracht-schip van zesduizend ton niet opgewas-sen bleek.

Maar de gezagvoerder had er aanvan-kelijk niet over gerept, al was de com-municatie met het voorschip verbroken geweest en had men in vier dagen niet kunnen koken, doordat de kok te zeeziek was om op zijn beenen te staan en de aardappels niet gaar werden, doordat bij den zwaren zeegang het water voortdu-rend uit de pan gutste.

„Nou ja, zoo'n orkaan was toch niet zoo heel erg”, meende de gezagvoerder, de heer F. J. Matthieu, die wij in Priok hebben opgezocht, Hollandsche zeelui klaren het wel!

Inderdaad, Hollandsch zeemanschap blijft door de eeuwen heen bestaan en bracht deze notedop van slechts 180 ton laadvermogen door een orkaan veilig van Zuid-Australië naar Batavia.

Op 23 Maart vertrok de „M-2” uit Mel-bourne bij zeer ruwe zee. Het scheen alsof de elementen samenspannden om de moe-lijkheden van boycot en personeelstekort nog te vergroten. Het had veel hoofd-brekens gekost een bemanning bij elkaar te krijgen, waarbij stokers en oliemannen als matrozen fungeerden.

De Stormwaarschuwingsdienst meldde, dat er een orkaan om de Zuid in aan-tocht was.

Nauwelijks buiten de haven, stond er bij Port Phillip Bay reeds een storm van windkracht 6, waardoor men genood-zaakt was des avonds binnen de hoofden ten anker te gaan.

Den volgenden dag was de storm aan-gewakkerd tot orkaankracht en moest worden verstoemd naar een andere lig-plaats, omdat het anker het niet hield. Kort nadat de „M-2” nabij Queens Cliff opnieuw ten anker was gegaan, kreeg deze gezelschap van verscheidene groo-tere schepen uit Melbourne, waaronder een zesduizend-tonner, die eveneens dek-king kwam zoeken tegen het geweld van den oceaan.

Avonturen van een zeelichter van Melbourne naar Batavia

De gezagvoerder van den Holland-schen notedop zond een seintje naar den grooten broer om te vragen, hoe lang deze van plan was te blijven liggen. „Zes en vijftig uur”, was het antwoord. Nu, wanneer een groote vrachtvaarder zoo lang den storm ontweek, kon een kleine zeelichter het met goed fatsoen ook doen.

De Australische loods, die aan boord was, gaf blijk van groote sportiviteit door in elk opzicht de moeilijkheden der Hollanders te deelen en de handen uit de mouwen te steken. Aldus stond hij erop, tezamen met de officieren, op zijn beurt een roer-torn te loopen.

De heer Matthieu legde er den nadruk op, dat van de Australische Marine en de Australische loods steeds de grootst mogelijke medewerking wordt ondervon-den, zulks in scherpe tegenstelling met de havendiensten en de arbeidersfedera-ties.

Een tweede poging werd gewaagd, doch opnieuw moest men terugkeeren. Op 30 Maart ten derde male uitgevaren, dacht „de ouwe” niet aan teruggaan: met Hollandsche onverzettelijkheid zette hij door... en won.

Tot Sydney, alwaar de „M-2” drie da-gen later aankwam, had men wederom met zeer slecht weer te kampen. Daar begonnen nieuwe moeilijkheden, want de Australische havenarbeiders waren niet bereid het Nederlandsche schip te bela-den. Dus deed de kleine bemanning het zelf, met behulp van 6 man personeel der Koninklijke Marine, terwijl de oudste of-ficier en de 3de werktuigkundige als „spil-drivers” dienst deden.

De lading bestond uit medicijnen voor het Roode Kruis, alsmede materialen voor de Marine en voor de Nederlandsch-Indische kustverlichting en bebakening. Het kostte menig zweetdruppeltje, maar met gezamenlijke inspanning werd de la-ding toch gestuwd en kon de „M-2” op tijd naar Townsville vertrekken.

Daar de 3e werktuigkundige in Sydney was achtergebleven voor geneeskundige

Vrijdag 12 Juli 1946 zijn in de marinekazerne te Amsterdam 6 officieren beëdigd, t.w. (v.l.n.r.) R. M. Hadjiwibowo, R. M. Moeljono, E. Vernède, G. H. Poolman en K. C. H. van Bergen. Overste C. Hendrikse nam de eed af en hield een toespraak. De marinierskapel zorgde voor een muzikale omljsting.

behandeling en per vliegtuig naar Townsville zou reizen, moesten de chef-machiniekamer, de heer Blommaert, en de tweede machinist tezamen alle wachten loopen, hetgeen zij zes etmalen hebben volgehouden.

Op 13 April in Townsville aangekomen, wachtte de „M-2” een hartelijk onthaal van de zijde der Australische Marine, die een lunch aanbodt.

Ter eere van de Hollanders zou op de Naval Base een dansavond worden gehouden, doch wegens oververmoeidheid tengevolge van de te zware wachtdiensten moest voor de uitnodiging worden bedankt.

De gastvrijheid, welke aan den wal, met name in de Social Club van Towns-

ville, werd ondervonden, werd te meer gewaardeerd, aangezien hieruit bleek, dat een groot deel van het Australische volk niet instemt met de door de federatie van havenarbeiders geïnspireerde gedragslijn. Een „arbeidersconflict” in Darwin was oorzaak, dat op Prinsesjesdag tot 's avonds half elf werd doorgewerkt met de eigen bemanning om de voor Koepang bestemde relief-lading aan boord te krijgen.

Op 19 April werd Cairns als noodhaven aangehouden, teneinde enkele voor de machiniekamer noodige voorzieningen te treffen.

Hier dreigden ernstige moeilijkheden, doordat de beambten van den haven-dienst een bepaald onwelwillende hou-

ding aannamen en het Nederlandsche schip zelfs aan de ketting schenen te willen leggen. De gezagvoerder, die op deze beweging reeds zoovele moeilijkheden had overwonnen, was echter niet van zins zijn schip door de tegenwerking van bepaalde zijde voor wellicht geruimen tijd te doen ophouden.

Derhalve gaf hij order de trossen los te gooien en voer weg, den onthutsten havenbeambten het nakijken latende. Dank zij dit doortastende optreden kon het voor Indië's economisch herstel dringend benodigde schip met zijn lading op den vastgestelden tijd Tandjong Priok bereiken.

Wij wenschen de „M-2”, thans landsvaartuig „Medan”, goede vaart toe! S.

Veelzijdig overleg

De formeele besprekingen tusschen den Luitenant Gouverneur-Generaal en Soetan Sjahrir konden als gevolg van de verwarde situatie in het republikeinsche binnenland tot dusver nog niet hervat worden. Deze opzichzelf betreurenswaardige omstandigheid accentueert het veelzijdig overleg met andere instanties, dat met de Malino-conferenties zal worden ingezet, en dat alle groepen omvat, die in het herstel van recht en orde een hechte basis vonden om zich over de toekomst in gemeenschappelijk overleg te beraden, aldus vangt een Malino-beschouwing aan van den R.V.D. in Batavia.

Zooals gezegd vormt van dit veelzijdig overleg de conferentie te Malino de inzet. Men kan deze conferentie karakteriseren als de *regionaal-Indonesische* besprekingen voor die Indonesische gebieden, waar het reeds maanden geleden tot herstellende Nederlandsch-Indonesische samenwerking kon komen. Op deze karakteristiek dient één restrictie te worden gemaakt: „regionaal-Indonesisch” omvat voor een enkel gebied ook een niet-Indonesische bevolking. Zoowel ter Westkust van Borneo namelijk, als op Banka-Billiton, maakt de Chineesche bevolking een zoo belangrijk deel van het geheel uit, dat het wenschelijk voorkwam, haar voor die beide gebieden in het regionale overleg een afzonderlijke plaats in te ruimen. Onder de vertegenwoordigers te Malino, die streek voor streek en eilandengroep naast eilandengroep de gebieden buiten Java en Sumatra vertegenwoordigen, zal men dus ook Chineesche representanten aantreffen.

Naast dit regionale overleg omvat het werkschema der regeering de besprekingen met bepaalde *bevolkingsgroepen*. Het is toch naar democratische opvatting urgent, dat minderheden over de structuur van het geheel en hun plaats daarin haar stem laten hooren. Dit is onder de omstandigheden van het oogenblik reeds mogelijk voor de Nederlandsche bevolkingsgroep, waarmee dus na Malino besprekingen zullen aanvangen.

Hetzelfde ligt in de bedoeling voor twee andere belangrijke minderheden, namelijk de verspreid door vrijwel geheel Indonesië wonende Chinezen en Arabieren. Ook met hen zal dus het hier bedoelde contact worden opgenomen, doch een datum kan nog niet worden vastgesteld, omdat een belangrijk aantal zich op Java en Sumatra bevindt en de gelegenheid om zich vrijelijk uit te spreken, voor hen nog niet aanwezig is.

Daarmede echter waren de mogelijkheden van veelzijdig overleg niet uitgeput.

Reeds voor den oorlog plaatsten verschillende politieke groepeerings hier te lande zich op on-rationale of non-rationale basis, al naar men het noemen wil: het lidmaatschap stond open voor alle landaarden. In de praktijk echter bepaalde zich het politieke associatie-karakter tot enkele partijen.

De na-oorlogsche situatie biedt op dit punt groter verscheidenheid, doordat verschillende politieke groepeerings zich op associatie-basis stellen. Ter bespreking van Indonesië's toekomst vallen zij dus noch onder het regionaal overleg, noch onder het contact met afzonderlijke bevolkingsgroepen. In verband daarmee is in het werkschema der regeering een afzonderlijke plaats ingeruimd voor die groepeerings, welke principieel en praktisch op associatie-basis staan. Een aanvullend overleg in dezen zin kan niet anders dan welkom zijn.

Is hiermede overzichtelijk weergegeven, hoe de regeering zich voorstelt, onder nog niet geheel normale omstandigheden niettemin tot representatieve contacten te komen, het lijkt wenschelijk het doel dezer contacten nog eens met nadruk te stellen. Naast veel, dat in gemeenschappelijk overleg dient te worden besproken en bepaald, ligt immers één zaak vast: het recht van zelfbeschikking. De regeeringsverklaring van 10 Februari j.l. heeft het geformuleerd en latere uitspraken hebben het parafraseerend en toelichtend bevestigd: in vrije en zelfstandige beslissing zal straks Indonesië zich over eigen lot en toekomst uitspreken. Dáárover loopen noch het overleg te Malino, noch de besprekingen in anderen representatieven kring. Omtrent hetgeen vaststaat, is geen overleg noodig.

De besprekingen der regeering met velerlei vertegenwoordigers hebben tot onderwerp de overgangsstructuur en de overgangsperiode, die tot dit vaste punt der vrije en zelfstandige zelfbeschikking in nabije toekomst zullen voeren. Het is urgent dat men zich op deze overgangsstructuur bezint en uitspreekt. In opzet en karakter toch van deze overgangsstructuur dient de garantie te liggen, dat in het besef der volle verantwoordelijkheid die de vrijheid oplegt, het zelfbeschikkingsrecht straks zal worden uitgeoefend.

Wie met de bezinning hierop een aanvang hebben gemaakt, realiseeren zich dat er werk aan den winkel is, veel werk aan den winkel. Het is gelukkig, dat althans in de gebieden buiten Java en Sumatra met dezen arbeid naar vast program en in goede samenwerking een aanvang is gemaakt, die in Malino en gelijksoortige vormen van overleg krachtige stimulansen zal vinden.

In een

Indische Suikerfabriek

In een suikerfabriek buiten Soerabaja zit een compagnie mariniers. Slechts een deel van het groote emplacement is met zandzakken, opstellingen en prikkeldraadversperringen tot een stelling omgebouwd. Sommige van de bijgebouwen zijn door bulldozers met den grond gelijk gemaakt, teneinde het noodige schootsveld voor de mitrailleurs vrij te maken.

De mooie, ruime administrateurswoning is het hoofdkwartier. Daarin wonen de officieren met hun „dardanellen” (oppassers). Er hangen stafkaarten en telefoons en in een flank van het huis heeft de ziekenboeg zich geïnstalleerd. Rond het huis, onder de hooge boomen, staan groote tenten, waarin het goed slapen is, als de wacht er weer voor eenige uren opzit.

De fabriek zelf is volkomen verwoest en leeggehaald. Er zitten vele kogelgaten in de muren en de ruiten zijn stukgeschoten.

Dwars door de fabriek heen loopen prikkeldraadversperringen en er liggen onaangename verrassingen op de extremen te wachten, als zij onder den dekmantel der duisternis nabij komen sluipen om met roffels uit hun stenguns en lichte mitrailleurs de mariniers uit hun slaap te halen.

Hier, waar eens een bedrijf in vollen bloei stond, leven nu mariniers, als zij van verre patrouilles terugkomen. Zij leven in het stof en tusschen de halfgesloopte machines.

Ergens achteraf, op een hoog gelegen platform, ligt een korporaal met z'n luitenant. Hij laat wel eens een trieste blik gaan door de vuile troosteloze ruimte, terwijl hij af en toe weemoedig door de stuk geschoten ruiten staart naar de groote villa.

Niet omdat hij zoo afgunstig is op de ligging der officieren.

De suikerfabriek was eens het eigendom van zijn vader en de mooie ruime woning met de stafkaarten was eens zijn ouderlijk huis.

„t Kan verkeeren”, zegt hij lachend, maar de toestand zal veranderen. Als straks de zaak gefixed is, komt de kapitein in z'n oude hoofdkwartier bij mij logeeren...” en hij laat er 't in Amerika geleerde „Don't you worry anyway” op volgen. J. t. H.

De Nederlandsche koopvaardij voer door

Kapitein W. Jansen van de Rotterdamsche Lloyd

Het verhaal van de Nederlandsche koopvaardij in dezen oorlog is het verhaal van veel havens, veel troepen, vele, vele zeemijlen en vele gevaren. Het is het verhaal van de mannen, die jaren buiten Nederland de oceanen over zwierven van Oost naar West en van Noord naar Zuid. Die havens in N. en Z.-Amerika kennen zoowel als rond de Kaap, die in de Middellandsche Zee even goed thuis waren als rond de Kaap, die laadden in San Francisco en losten ergens op de Hebriden of op de Noordkust van Afrika.

Het is o.m. het verhaal van den 58-jarigen kapitein Willem Jansen, een der oudste, zoo niet de oudste kapitein van de Nederlandsche Koopvaardij, die 45 jaar geleden naar zee trok, omdat hij het eenvoudig niet kon laten en thans gezagvoerder is bij de Rotterdamsche Lloyd, waar hij 38 jaar geleden in dienst trad. Wij troffen hem op de „Sibajak” in de haven van Tandjong Priok, juist op het punt zijn zooveelste reis naar het Moederland te aanvaarden, ditmaal niet volgeladen met oorlogstuig, maar met een kostbaarder lading, honderden mannen, vrouwen en kinderen, ex-geïnterneerden, die hij terugbrengt naar een rustiger omgeving dan ze in de laatste jaren hebben gekend.

Het was op den avond van den 10den Mei, dat kapitein Jansen als gezagvoerder van de „Brastagi” ergens tusschen New-York en Nederlandsch-Indië het bericht ontving, dat wij in oorlog waren met Duitschland.

„Ik zat ongeveer 10 dagen van Balikpapan en mijn positie was niet zoo leuk, want ik wist, dat de „Scharnhorst” en de „Gneisenau” in Kobe lagen en ik wist ook dat deze koopvaardijsschepen binnen 10 dagen omgebouwd konden worden tot hulpkruisers. Dat had ik n.l. onder een borrel eens van een Mof, ingenieur van Blom & Voss, gehoord. Ik verwachtte die schuiten voor Makassar en heb toen de Aroe eilanden aangelopen, ben door de Halmahera-passage naar de Ceramzee gegaan om dekking te zoeken van Ambon. Vandaar zijn we rechtstreeks doorgevaren naar Soerabaja, maar ik mocht door mijn grooten diepgang niet door het Westgat en ben toen doorgevaren naar Tandjong Priok.

Daar heb ik de vliegtuigen, tanks en het stukgoed, die ik aan boord had, gelost. En toen zijn we begonnen heen en weer te varen tusschen Indië en New-York via de Pacific.”

„Veel last gehad van de duikbooten.”

„Nee, dat niet. Een keer werden we op weg naar Java bij de Galapagos eilanden gevolgd door een onbekend schip, dat tot vier keer toe koers veranderde. De vijfde keer draaide hij af.”

„Eenig idee wat voor schip het geweest is?”

„Het leek een Jappen schip, maar achteraf bleek, dat het waarschijnlijk een Duitse raider geweest is. Wij liepen echter grootere vaart dan hij en zoo konden wij er tusschen uit komen. Ik ben toen maar van mijn route afgeweken, daar bekend was, dat bij het Panamakanaal Japansche of Duitse schepen lagen.”

„Wat was Uw eigen bewapening?”

„We hadden een 4½ inch kanon en verder luchtafweer. Nou, verder hebben

wij verscheidene reizen gemaakt vanuit New-York, maar waarheen precies weet ik allemaal niet, want ik ben mijn administratie kwijtgeraakt bij het torpedeeren van de „Dempo”. Dat zal ik direct wel vertellen. Vaak voeren we met overvolle schepen met oorlogstuig naar Indië. Een keer brachten we 6000 ton naar Java en 6000 ton naar Bombay. Op Java werden we opgevuld met suiker en stukgoed en in Rangoon laadden we rijst voor Nederlandsch-Indië. Ik lag daar op 7 December en op dien dag (het was 1941) hoorden we, dat we in oorlog waren met Japan.

Met de rijst gingen we direct via Sabang naar Belawan-Deli, waar we 24 December aankwamen. Zondag den 28sten December kregen we daar onze eerste luchtaanval, terwijl het Hoofd van de Luchtbescherming daar met week-end in Brastagi was. Op order van de Marine-autoriteiten hebben we Belawan verlaten en koers gezet naar Padang, Emmahaven. We gingen in den schemer weg, kropen onder de wal en 31 December lagen wij op de reede. Den 2den Januari 1942 kregen wij order om het restant rijst in Batavia te lossen. Met 32 voet diepgang vertrokken wij.”

En dan gaat het verhaal van kapitein Jansen verder, uit zijn hoofd maar precies op datum, een kapitein, die aan zijn schip gehecht was en alle bijzonderheden van elke reis nog haarfijn in zijn hoofd heeft. Namen als New-Orleans, New-York, Trinidad, San Pedro, Chili, Tocopilla, Panama, San Francisco, Esperanto, Santo, Sandiego, Oran, Algiers, het zijn allemaal data en herinneringen voor dezen rasechten zeeman.

„Ja, op het traject Tocopilla—S. Pedro kwam, ten westen van Panama, 's morgens om 8.15 uur een onderzeeër op 600 yards van ons boven. Ik liet onmiddellijk het kanon op hem richten en bracht hem recht achteruit. Het bleek een Yank te wezen, want ik zag geen Jappen en geen vierkante koppen, dus waren het geen Moffen, maar ik heb den commandant over zijn gevaarlijke manier van doen toch even stevig onderhouden, want hij had er aan kunnen gaan.

In Esperanto Santo kregen we op een gegeven moment opdracht om een goed heenkomen te zoeken, daar er een zware zeelag in de buurt verwacht werd. Nou, die vond ook prompt plaats, op 30 mijl afstand van ons. Dat was van 13 op 14 September 1942. We hebben toen nog 128 zwaar gewonden en 825 gezonde en lichtgewone kerels van het vliegtuigmoederschip „Wasp” aan boord gekregen, dat bij die gelegenheid gezonken was. De gewonden hebben we later op een Roode-Kruis-schip overgezet, de andere knapen hebben we in October in San Diego aan wal gezet.”

„Wanneer bent U overgegaan naar de Dempo?”

„Wel, op 31 December 1942 was ik terug in San Francisco en ben toen naar Engeland geroepen om het commando van de „Dempo” over te nemen. De „Brastagi” had toen 258.812 mijlen afgelegd. Met dat schip heb ik verscheidene reizen naar de Middellandsche Zee gemaakt, troepen en materiaal gebracht naar de W. kust van Afrika en naar Italië.

Het was op een van deze reizen, op

17 Maart om 9.45 uur, dat we in de Middellandsche Zee, 30 mijl ten noorden van Djidjiling getorpedeerd werden. We zagen den bellenbaan komen en door hard stuurboordroer heb ik nog getracht de schuit te redden. Daardoor miste de torpedo de machinekamer, maar kwam terecht in het achterschip. Door den grooten druk op het machinekamerschot, werd de toestand gevaarlijk en om 10.30 uur heb ik orders gegeven het schip te verlaten, nadat we eerst 15 mijl de wal waren ingeloopt om in ondiep water te komen en zoo te trachten het schip met beide ankers naar achteren op het strand te zetten. Om 10.55 echter verdween de „Dempo”.

„Wanneer ging U zelf van boord?”

„Ik heb eerst nog een ronde gemaakt, om te zien of iedereen van boord was en om veertien minuten voor elf ben ik er zelf van af gestapt. We zijn toen in de sloepen zellende naar de kust gegaan, waar we al gauw hulp kregen.”

„Had U troepen aan boord?”

„Nee, gelukkig niet, we hadden net 3400 man in Napels aan wal gezet, de 333 man van de bemanning zijn allemaal gered en behouden aan wal gekomen.”

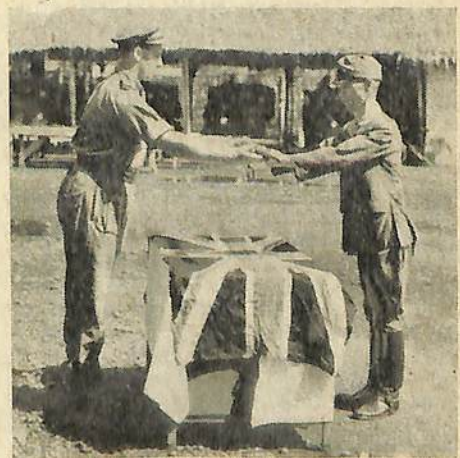
„Ik heb toen een paar weken in Algiers gezeten en ben in begin Mei naar Glasgow gegaan. Na drie weken heb ik toen op verzoek van de Nederlandsche regering het m.s. „Rembrandt” naar Boston en New York gebracht en ben teruggekeerd met 7000 ton high explosives en 6000 ton tanks voor Liverpool, zooals onderweg bleek. Daar heb ik op orders gewacht en ben na den vrede naar mijn vrouw en kinderen in Heemstede gegaan.

„Nog een vraag, kapitein, welke onderscheidingen draagt U?”

„Wel, dit is het Kruis van Verdienste, dat H.M. mij persoonlijk heeft uitgereikt bij mijn aankomst in Holland, dit het oorlogsherinneringskruis met drie bars, dit de Amerikaansche Pacific Order en dit de Amerikaansche North Atlantic Order.”

Dat zijn ze, vier kostbare tropheeën voor dezen Nederlander, die op zijn leeftijd uitgaat van de stelling, dat je net zoo bent als je je voelt en die geen moment aarzelde, toen zijn maatschappij hem vroeg of hij de „Sibajak” naar Indië en natuurlijk weer veilig thuis wou brengen. En dit is hem wel toevertrouwd.

A. J. S.

Gen. maj. Nishimure overhandigt zijn samurai-zwaard aan majoor P. A. A. Haining.

Bestuursvoering en Betuursambtenaren in Indië (Vervolg)

C. L. Dankmeijer

Schakel tusschen Oost en West.

Ik heb u nog lang niet alles opgenoemd wat de controleur te doen had. Soms was hij nog havenmeester en strandvonder, had hij bemoeienis met volkshuisvesting, leidde hij een volkstelling, organiseerde hij een tentoonstelling of jaarmarkt, werkte hij mede aan Roode Kruiswerk en t.b.c.-bestrijding, beheerde hij leproserieën. De Europeesche en het op gelijk peil staande deel der Inheemsche samenleving ter plaatse, zelden meer dan eenige tientallen zielen, legden beslag op hem voor de tennisclub, de sociëteit, het leesgezelschap, de bridgeclub. Dáár was hij dikwijls de schakel tusschen Oost en West, blank en bruin. Daar vertelde hij van zijn land en volk aan de een, van zijn praktijkervaringen aan den ander, wekte hij over en weer belangstelling voor de andere sfeer. Als er hoog bezoek kwam, was hij de levende encyclopedie voor zijn ressort, produceerde hij cijfers over alles en nog wat. Hij werd geacht de geschiedenis, taal, zeden en gewoonten, — de adat —, van zijn ressort te kennen en daarover, hetzij beknopt, hetzij uitvoerig, te kunnen vertellen.

Na een jaar of twee, drie, zelden langer, werd hij overgeplaatst, soms naar een heel ander deel van Indië, nam zijn ervaring mee, maar moest het plaatselijke weer opnieuw onder de knie krijgen.

De chefs van den controleur, de assistent-resident, de resident, de gouverneur, hadden het minder volhandig met dagelijksche besommingen, maar zij hadden weer als voorname taak: hoe al dien directen bestuursarbeid te leiden en te coördineeren, op te wekken of af te remmen.

In de *Buitengewesten* was de controleur voor het publiek de centrale figuur.

Voor *Java* lagen de kaarten al jaren lang heel anders. De directe bestuursvoering was dáár toevertrouwd aan het Inheemsche bestuur en aan de regentschapsraden. De Nederlandsche bestuursambtenaar was daar veel meer geworden tot adviseur en toezichthouder.

Na den oorlog.

Dit alles is grootendeels verleden tijd. Hoe het nu gaat worden in Indië - na den oorlog? In *principe* niet veel anders.

Wel anders in de uitvoering. Wat het principe betreft, nog stéeds staat vóór het groote doel: de economische en intellectuele opvoeding van het geheele Indische volk. In groote lijnen is van af 1815 getracht dit doel te verwezenlijken, eerst door cultuurdwang en later door vrije concurrentie. Eerst door streng bevel tot alles wat nuttig en noodig leek, later door de zachte aanmaning.

Voor Indië en voor den plaatselijken bestuursambtenaar is steeds het groote probleem geweest: hoe kweken we zelfwerkzaamheid, hoe brengen we iets tot stand dat leeft, dat niet direct neerklaapt als de stuwende kracht van een bepaalden ambtenaar wegvallt. En dat is voor Indië nog steeds het probleem. Een bepaalde staatkundige constructie kan de oplossing van dit vraagstuk beïnvloeden, zij is nimmer de oplossing zelf.

Al deze methoden moet men billijkerwijs toetsen aan de algemeene sfeer van den tijd waarin zij werden aangewend. De huidige tijd is er een van vrijheid

tot, en vrijwaring vóór. Vrijheid wijst naar het *individu*, vrijwaring eischt *groepering*, aaneensluiting.

Maar evenzeer eischt deze tijd van elk vrij en gevrijwaard individu: plichtsbef en verantwoordelijkheid jegens de mede-individuen, de gemeenschap.

Daarmede is het thema voor de bestuursvoering in dezen tijd bepaald. De zoozeer centrale figuur van den overwegend zelfwerkzamen Nederlandschen controleur past daar niet meer in.

Evenmin het ontbreken van Inheemsche figuren op posten met werkelijke verantwoordelijkheid. Dit moet gedeeld en verdeeld worden al naar de mogelijkheden, met opoffering, als het moet, van perfectie.

Voor den bestuursambtenaar gaat dit beteekenen: enerzijds: eerbiediging van de individueele *vrijheid* op allerlei terrein: op dat van het initiatief, op dat van de waardeering, op dat van de wijze van uitvoering. Eerbiediging dus van andermans persoonlijkheid en inzicht. Niet meer: liever zelf doen, maar vooral: toestaan en stimuleren dat gedaan wordt. Daarnaast bevorderen en accepteren van groepering en aaneensluitingen, het streven naar en het bewaren van evenwicht daartusschen. De helpende hand reiken, maar niet opdringen. Beseffen dat het in Indië méér gaat om de personen, die de zaken tot stand brengen, dan om de zaak zelf. Dit zal meebrengen minder voldoening over wat *zakelijk* werd tot stand gebracht, maar zal blijvend nut afwerpen, in wat aan *persoonlijkheden* werd aangekweekt.

Blijvend nut: doel van de bestuursvoering, *ideaal* voor den bestuursambtenaar. Hij zal óók in de toekomst een volle dagtaak vinden. En de oude bevrediging, zij het in nieuwen vorm.

Uitgehongerde, skeletachtige wezens, slachtoffers van de Japansche overheersching.

Het Indo-Europeesch Verbond heeft een zeer gevoelig verlies geleden door het overlijden in Den Haag op 25 Juli j.l. van den voorzitter van de afdeling Nederland van het Verbond, den heer C. L. Dankmeijer.

C. L. Dankmeijer †.

De overledene, die geboren werd op 30 Augustus 1884, heeft in Ned.-Indië verschillende functies bij het B.B. bekleed, waarna hij als assistent-resident gepensionneerd werd. Voor het Indo-Europeesch Verbond heeft hij zich buitengewoon verdienstelijk gemaakt. Er ging een groote stuwende kracht van hem uit. Voor de belangen van de Indo-Europeanen heeft hij steeds op de bres gestaan en in „De Voorpost”, het orgaan van de afd. Nederland van het Verbond, waarvan hij de leiding had, zijn tal van artikelen van zijn hand verschenen, die van groote, onbaatzuchtige liefde voor zijn land en van warme belangstelling voor het bestaan van zijn landgenooten getuigden, vooral in deze zeer moeilijke tijden.

De begrafenis had te 's-Gravenhage op den 30en Juli om ongeveer 11 uur plaats onder buitengewoon groote belangstelling.

Onder de aanwezigen merkten wij o.a. den luitenant-generaal van het K.N.I.L. M. Bajetto op.

Allereerst voerde it.-kol. Th. van Ardenne als gedelegeerde van het hoofdbestuur van het I.E.V. het woord aan de geopende groeve en schetste de verdiensten van den overledene, terwijl daarna de vicevoorzitter Mr. A. Weynschenk niet alleen namens de afdeling „Nederland”, doch ook als vriend en medewerker afscheidswaarden sprak.

Diep onder den indruk verlieten de vele vrienden en bekenden van wijlen den heer Dankmeijer den doodenakker.

Van de

Redactietafel

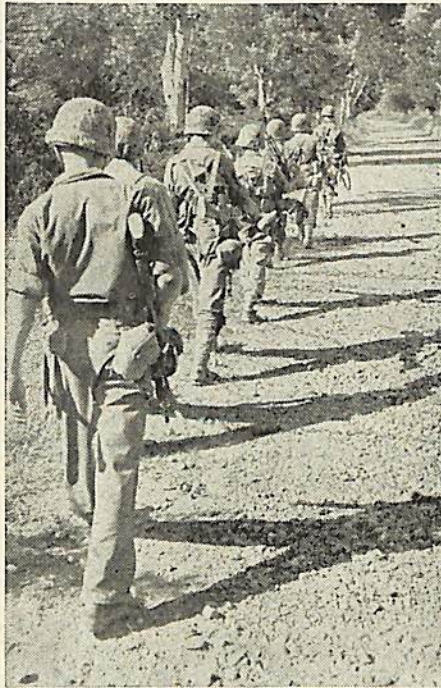
Wij ontvingen het 1ste nummer van den 15en jaargang van „Onze Toekomst”, het maandblad, dat orgaan is van het Hoofdbestuur van de Vereeniging „Kolonisatie Nieuw-Guinea”. Dit eerste nummer, sedert in Mei 1940 het blad niet meer kon verschijnen, zag in Makassar het licht, waar ook het Hoofdbestuur is gevestigd. In Den Haag bestaat een correspondentschap der vereeniging: Laan van Meerdervoort 710.

„De Voorpost”, het orgaan van de afdeling Nederland van het Indo-Europeesch Verbod, wijdt in zijn nr. van 10 Juli een artikel aan Indië en het nieuwe Kabinet. Ten aanzien van mr. Jonkman neemt het blad een afwachting houding aan.

Het bestuur van de Vereeniging „Nederland-Indonesië” zond ons toe het speciale Manifestnummer van haar maandblad „De Brug-Djambatan”. Men treft hierin aan de verklaring van de Vereeniging „Nederland-Indonesië”, inhoudende haar standpunt met betrekking tot den opbouw van vreedzame en vriendschappelijke verhoudingen tusschen Nederland en „Indonesië”.

G. Huizer: „Met den Skymaster naar Indië”. (f 1.20. Uitgave: W. van Hoeve, Deventer.)

In deze, op 5 achtereenvolgende dagen in December 1945 gehouden toespraken, geeft de leider van de Nederlandsche uitzendingen over den kortegolfzender P.C.J. zijn indrukken weer van zijn reis per

Als de schaduwen lengen begeeft de patrouille zich huiswaarts.

Skymaster naar Indië en van zijn belevnissen in het eens zoo mooie Batavia.

De schrijver onthoudt zich van voorlichting die de subtiele verbanden met de republiek Indonesia ongunstig zouden kunnen beïnvloeden. Toch is tusschen de regels door wel te lezen, hoe de schrijver over de gevolgdde politiek denkt. Omtrent een goede voorlichting zegt de schrijver: „Hier staan voor Nederland groter belangen op het spel dan 't versche kadetje .....en zelfs de meer of minder snelle berechting van een stelletje landverraders. Wie van u luisteraars kan nu op kennis van zaken en op kennis van de huidige toestanden in Indië gebaseerd, een oordeel vormen over de politiek van Dr. Van Mook? En toch zijn wij geen onmondig volk en toch zal het Nederlandsche volk zelf snel en krachtig zijn stem moeten laten hooren over wat het wil. Zóó krachtig, dat men er in Londen en Washington zijn ooren niet voor dicht zal kunnen houden.”

En elders zegt hij: „Uit vele details van mijn verhaal hebt u zelf de conclusie kunnen trekken, dat de Nederlanders op het oogenblik in Indië in zeer precaire omstandigheden leven. Die conclusie is juist. Daar kan niet genoeg de nadruk op gelegd worden.”

Helaas laat, 7 maanden na hetgeen hier gezegd is, de Regeerings-voorlichtingsdienst voor Indië nog alles te wenschen over en verkeerden duizenden Nederlanders nog steeds in grooten nood.

Dit doet aan de waarde van dit boekje overigens niets af. Het is door zijn vlotten journalistischen stijl pittig leesbaar en zal daarom de zoo noodige belangstelling voor Indië kunnen wekken.

U gaat naar Indië?

Dan een

Wereld-Ongevallen-Polis

van „De Zeven Provinciën”

Ongeacht waar U zich ter wereld bevindt, of U reist per **SCHIP** of per **VLIEGTUIG**, „De Zeven Provinciën Wereldpolis” is steeds geldig, met inbegrip van het Molestrisico.

UW MAKELAAR VERSCHAFT U GAARNE INLICHTINGEN

Vandaag een Cliënt
Morgen een Vriend

Assurantie - Maatschappij

„De Zeven
Provinciën” n.v.

Javastraat 1a
's-Gravenhage

BILLITON-BEDRIJVEN

N.V. Hollandsche Metallurgische Bedrijven

Hoofdkantoor: LYCEUMPLEIN 19, TEL. 18 34 40
'S-GRAVENHAGE

Fabriek: WESTERVOORTSCHE DIJK 67 d, TEL. 1540
ARNHEM

Producente van:

TIN

Billiton Tin gegar. 99,9% Sn.
Tulp tin gegar. 99,85% Sn.
Lam en Vlag Tin gegar. 99,5, 99 en 98% Sn.

Maagdelijk Blokklood

Merk „Tulp” (min. 99,9% Pb)

Legeeringen

Tinsoldeer in blokken en staven
Witmetaal
Drukkerij metaal
Hardlood.
Bronselegeringen

Diversen

Calciumarsenaat
Wolframverbindingen
Vanadiumverbindingen
Bismuth

ZEKERHEIDSTELLING!

BEELASTINGEN

ACCOUNTANTSKANTOOR

BERT G. VAN HAARLEM

ACCOUNTANT en BELASTINGCONSULENT

DEN HAAG

35 Surinamestraat
Telet. 114253 en 114254

ROTTERDAM-C

4a Kon. Emmaplein
Telefoon 21530

IN OMNIA PARATA

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Begravenis
Transport
Crematie

Den Haag Denneweg 71-73 Telefoon 115940

Haarlem, Kinderhuisvest 29-33, Telefoon 10441

VEILINGZALEN „t CENTRUM”

Koninginnegracht 5, 's-Gravenhage, Tel. 114436, b.g.g. 773964
A. F. M. DEN EXTER, Beëed. Makelaar

Veilingen en taxatiën op elk gebied

*Dagelijks gelegenheid
tot inbrengen van goederen*

VEILINGBEDRIJF „ODEON”

Singel 460 Amsterdam, telefoon 48590

Chr. J. Bolle, Veilingmeester-Taxateur

*

Het adres te Amsterdam voor betere

Inboedelverkoopingen

Regelmatig veilingen
Inbrengen van goederen dagelijks
Taxatiën op ieder gebied

HUWELIJKS
CADEAUX

bij

KOCH

Den Haag
Hoogstr.

Rotterdam
Jongkindstr.

Tijdschriftenhandel

Velpschestraat 116 - Telefoon 336620

'S-GRAVENHAGE

Bezorgt U gaarne

HET INDISCH NIEUWS

Neemt tevens abonnementen aan op: „Vliegwereld” „Het Nieuwe
Modeblad” en het maandblad „Moeder”

KENT U

de talrijke mogelijkheden welke de zoo
snel groeiende luchtvaart biedt aan flinke
jonge mensen, die iets bereiken willen

Zo niet, vraagt dan vandaag nog

inlichtingen bij:

I. S. L. O.

SINGEL 98e - AMSTERDAM-C.

Het instituut, speciaal voor luchtvaart-onderwijs

Studieleiding: H. H. de Kat, Kellenbach,
Ir. Legger en v. Hattum

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ N.V. (DEVIEZENBANK)

Alle bankzaken, o.a. financiering van Im- en Exporten

Bemiddeling bij het zoeken van nieuwe
zakenrelaties in binnen- en buitenland
(Contact-Bureau)